

Stamming starter oftest når barnet er mellom 2 og 5 år, og sammenfaller ofte med en raskt økende språk- og taleutvikling. Barnet går på kort tid fra å uttrykke seg med enkeltord til å snakke i lange setninger. I denne fasen er det vanlig med enkelte taleflytbrudd eller gjentakelser. Dette er lenge blitt omtalt som stotring, og ansett som helt normalt. I dag betegnes det som normal ikke-flyt og regnes som noe alle har, i større eller mindre grad. Hos noen kan bruddene endre fremtoning og bli til det vi kjenner som stamming.

Ofte vil taleflytbruddene komme i perioder. Det kan være perioder hvor barnet snakker tilnærmet helt flytende og andre perioder hvor de har større innslag av ikke-flyt. Dette kan for eksempel være påvirket av språkutvikling, motorisk utvikling og faktorer i miljøet. Barnet kan også vekse mellom det vi anser som normale taleflytbrudd og stamming.

Hvordan skille normal ikke-flyt fra stamming?

Ingen mennesker har helt flytende tale til enhver tid, og det er normalt at barn må ta pauser når de forsøker å sette ord på tankene sine. Gjentakelser av hele ord er normalt i denne alderen («jeg, jeg, jeg vil ha ballen»). Gjentakelser av deler av setningen er også normalt («jeg vil ha, jeg vil ha ballen»). Dette kalles normal ikke-flyt. Ved normal ikke-flyt er barna ofte helt uberørt av måten de snakker på.

Noen barn har en taleflytvanske som kalles løpsk tale. Disse snakker ofte fort, ustrukturert og utydelig, samt «sluker» ordene.

Stamming har en noe annen fremtoning. Det kan være brudd inni et ord («bi bi bi bilen min»), forlengelse av lyd («bilen min kjører fffffort») eller blokkering av lyd («b...ilen min»). Hos de fleste starter gjerne stammingen med gjentakelser og lette brudd i taleflyten. Hos andre kan stammingen begynne hardt, med tydelig kamp og strev for å få ut ordene. Også barns reaksjoner på taleflytbruddene kan variere. Noen virker uberørt av stammingen, mens andre kan reagere med overraskelse, sinne eller stillhet.

Hva kan foreldre gjøre?

Ta kontakt med en logoped for å få hjelp til å vurdere taleflytbruddene til barnet ditt. Det er lurerer å ta kontakt ved tidlige tegn enn å vente på at stammingen skal gå over av seg selv.

Vær en god kommunikasjonsmodell:

- Unngå å avbryte, gi barnet tid til å snakke ferdig.
- Ha øyekontakt og fokus på barnet i samspill.
- Ha en god rutine på hvem sin tur det er til å snakke under samtalen.
- Legg inn pauser mens du snakker, da dette kan gi en roligere kommunikasjonsituasjon og roligere taletempo.

Vi har ikke forskning som tilsier at disse rådene påvirker hvorvidt stammingen forsvinner eller ikke, men de kan være av ulik nytte for ulike barn. Rådene er mer rettet mot å senke kravene til taleflyt i en sårbar periode for barnet.

I perioder med mye stamming bør man ha i tankene at barnets kapasitet for taleflyt sannsynligvis er oversteget. Da er det lurt å redusere kravene til språk og tale i hverdagen. Still spørsmål som legger opp til korte og enkle svar. Unngå å eksponere barnet for krevende talesituasjoner. Om det virker som at barnet rett og slett «renner over» av nytilegnet språk, er det en fordel om foreldrene bruker enklere ord og kortere setninger i en periode.

Stammingen skjer ofte i perioder og kan variere i ulike situasjoner. Prøv derfor å legge merke til når barnet har god taleflyt og hva som kjennetegner disse situasjonene, slik at det er mulig å tilrettelegge forholdene til barnets beste.

Vær åpen om stammingen. For å forhindre at barnet skal begynne å presse frem ord eller bli stille, er det viktig at det har en voksen å snakke om stammingen med. Ikke vær redd for å snakke om stammingen. Det er bedre

å si «det hørte jeg var litt vanskelig å si, men du klarte det, du», i stedet for å be barnet roe seg ned. Snakk gjerne om at ord kan hoppe eller sitte fast noen ganger, men at det er helt greit.

Hva kan barnehagen gjøre?

Barn har ganske høy aksept for ulikhet så lenge de voksne gir dem en god forklaring på den. Også i barnehagen er åpenhet rundt stamming viktig. Rådene som gis til foreldre i avsnittet over, gjelder derfor også for barnehagen.

Tidlig hjelp er viktig. Det finnes behandlingsprogrammer som har vist at behandlingen har størst effekt i barnehagealder. Da er det synd om man avventer logopedhjelp i barnehagen med den begrunnelse at det sikkert er stotring som vil gå over av seg selv.

Undersøk om foreldrene har lagt merke til taleflytbruddene og om de har kontaktet logoped. Om de ikke har det, kan barnehagen tilby å hjelpe foreldrene med å opprette kontakt med logoped, og gi dem informasjon om stamming.

Stamming i barnehagealder

Besøksadresse:
Åsveien 21, 3475
Sætre

Hjemmeside:
hurumlogopedi.no
Telefon: 40856624

E-post:
logopeden@live.no